

Näitleja Sander Roosimägi vabakutselise elust: pärast lapsevanemaks saamist ei ole ma saanud valida ainult seda, mida südames olen tahtnud

„Sisemine maksimalism on liigagi pikalt purjetanud suunas, kus olen tundnud survet kohe õnnestuda, püüdnud üle oma varju hüpata,“ lausub vabakutseline näitleja Sander Roosimägi (31). Valikutest, valust, tormidest ja hoitusest vestleb temaga Tiiu Suvi.

Tiiu Suvi
tiiu.suvi@annestil.ee

Fotod: **Vallo Kruuser**

„Kuidagi on õnne olnud,“ mõtiskleb Sander Roosimägi, rääkides sellest, kuidas lavastajad temani jõuavad.

FOTO: VALLO KRUSER | EESTI EKSPRESS

Kuula artiklit 17 min

TELLIJALE AVATUD

Kohtume Sandriga mõni päev pärast „Ma ei märganudki, millal sa läksid“ esietendust. Laval olid beežist olmest taevani laotud torn,

killesse mähitud peietoidud, itkud, leegid, üll must ja valge. Küsimus: „Inime’, miks käid sa Rimis?“ Mälestus klaverist. Metsik energia.

„Tundlik“ on ilmselt enim kasutatud sõna Sandri kohta, nii näitleja kui inimesena. See vastabki tõe, on temas igas hetkes. Ja kõikehõlmav, rahustavalt mõjuv hoolivus.

Sander, ühes vähestest usutlustest, mille andnud oled, ütlesid, et sul „on olnud suuri, isegi ennasthävitavaid igatsusi, et leida kuuluvust ka institutsionaalses teatrimaailmas“. Suurema osa oma teatriteest pärast lavaka 28. lennu lõpetamist 2018. aastal oled siiski käinud vabakutselisena?

Jah, need tungid on olnud ja kuuluvuse vajadus ei kaogi. Aga see otsus sai kunagi tehtud, tundes, et vastupidine piirab otsingulisi impulsse. Kuniks vabakutselisis vaadete avardamist või mitmekülgsust hoiab, katsun seda järgida. Samas tahaks kohe endale vastu vaielda, sest on ka kooslusi, mille puhul ma nimelt tunnen suurt sundi edasi õppida, näha, mida ses trupis tehakse, kuhu ühises mõtlemises veel minna.

Su viimatine töö on Lauri Lagle lavastuses „Ma ei märganudki, millal sa läksid“. Oled mänginud ka tema tükkides „Ainult jõed voolavad vabalt“ (2022) ja „Leviaatan“ (2024). Trupi tuumik on sama, kuid ühe olulise inimeseta... Kuidas te Jörgeni kaotusega toime tulite?

Mul on voli rääkida vaid enda eest. Prooviprotsessi alguses – tundub, nagu see oleks olnud juba aasta või kaks tagasi, ometi oli see vaid mõne kuu eest – juhtusin nägema Tarmo Jüristo loengut, kus ta tutvustas üht Paul Klee maali („Angelus Novus“, 1920 – T. S.). See kujutab ingliti, kelle tiivad on laiali ja suund edasi, aga pea suunatud tagasi, minevikku, nägemas seda kaost ja tormi, mis tegelikult on juba seljataga. Teosest on võimalik väljendada, et see ingel olemegi me ise: kuidas või kas proovida suunata nägu ette? On see üldse võimalik? Mis lahendusi veel olla võib – ei saa ju korraga vaadata mõlemas suunas või kuklasse silmi kasvatada?

See on hetkeseis. Ühtegi selget järel dust mul pole, paljust pole võimalik rääkida, aga ei ole päevagi, kus ma ei mõtleks Jörgeni peale.

See seisund ei ole tegelikult ainult isiklik, vaid ka globaalne ja see vast on ka üks me lavastuse lähtekohtadest. Lauri lavastuste ja selle koosluse puhul on alati olnud suur õnnistus kinkida ruumi ajale, koosolemisele, rõõmule, vabadusele arutada, otsida, otsustada. Seal juba ongi väiksed edasiviivad sammud. Otsitakse ja leitakse inspireerivaid materjale, mõtteid, diskussioone. Kui vaim peale tuleb, saab leitu tasapisi väljenduse ja tekivad elemendid. Hakkad neisse sisse vaatama ja näed, mille jaoks see või teine torm lõpuks on. Kõik, mis on olnud, on igas liigutuses, igas otsuses.

Püüan näha seda tänu ja rõõmuga. On olnud keegi, kes mind nii palju mõjutanud, inspireerinud ja kasvatanud. Ja uskumatult tore, et see ei kao ära.

Inspireerida võib ka juhuslikult kuulnud kõnekatke, nagu „mõtled kõige peale, aga siis pole poolte asjade peale mõelnud“, mis möödumisi tänaval mu kõrva jõudis. Kui palju trupiliikmed said „Ma ei märganudki...“ lavastusprotsessis oma ideid lauale tuua?

Lauril on alati selge idee ja tajumuslik arusaam resultaadist, aga sealjuures on ta ülimalt avatud ja huvitatud, kuidas esimesest proovipäevast peale kaasa resoneerime. Loll näide, aga ühes lavaproovis leidsin end arutult juukselaki ja tulemasinaga leeki tegemas ja Lauri ütles hoidvalt: „Vaatame, võib-olla sellel on koht.“

Mu jauramine läks õnneks kärpesse, aga tuleelemendist sai hiljem siiski osa sellest lavastusest. Lauril on võime näha rohkem, kui vikerkestale mahub.

Sooviksid ise ka lavastada?

Lavastamine on mõõtmatutest elementidest koosneva projekti algusest igaviku suunal vedamine – suurem kui elu ise.

Olen impulssi tundnud, aga on ilmne, et selleks on vaja veel kõvasti küpseda. Lavastamine on mõõtmatutest elementidest koosneva projekti algusest igaviku suunal vedamine – suurem kui elu ise. Ja mõte nende elementide haldamisest tekitab täna veel õudu.

Toon näitena olukorra ühest me viimati esietendunud lavastuse läbimängust: olin teistele asjadele keskendunult mikri statiivi külge liiga lodevalt kinnitanud. Mikker hakkas vajuma, asusin seda korrigeerima, ent juba oli lavastuse nurgakiviks vajalik fookus paigast. On lavastusi, mille maailm on sedavõrd tundlik, et kui ühe pisielemendi logistiline partituur logiseb, võib see katkestada kogu lavastuse lennuvõimekuse.

Sa õppisid aasta Tallinna muusikakoolis klassikalist laulu, oled ka mitmes lavastuses näidanud muusikaannet: mänginud klaverit, saksofoni, laulnud. Kuidas jõudsid muusikani?

Sellise huvitava nimega muusikaseltsis nagu Nissi Trollid! Selle asutas mu sünnikodu, Riisipere lähedale kolinud endine ERSO fagotimängija Tõnu Sal-Saller, kes peab seda seltsi siia maani. Hea meel on Nissi kihelkonna noorte muusikalise teekonna üle, sest see töö on olnud vähemalt sama jäägitu ja ennastsalgav kui see, mida me laval proovime.

Oled rääkinud, et vanem õde Keiti (Keiti Strömqvist – T. S.) oli sulle suur eeskuju, tema kannul astusid ka Vanalinna Hariduskolleegiumi teatriklassi.

Jah, Keiti on eeskuju. Peale selle, et VHKs suunati vaimsemale elunägemisele, andis see enneolematult tugeva kuuluvustunde. Sedavõrd tugeva, et kooli lõppedes oli päris raske mõelda, kuidas üldse edasi astuda. Kui maakooliga võrreldes võetakse sind su viltuste prillide ja veidrustega järsku kui täisväärtuslikku inimest ja koolikaaslast – see oli ootamatu. Väga suur kingitus.

Keiti on lõpetanud Taani kuningliku muusikaülikooli klassikalise laulu erialal. Elu ja armastus on viinud ta Rootsi, kus ta oma väikeste laste kõrvalt järeleandmatult teeb erialast tööd Göteborgi

Sümfooniaorkestri vokaalansamblis, sealhulgas annab orkestri- ja soolokontserte ning täiendab end koolis. Mõni nädal tagasi oli tema soolodebüüt Göteborgi kontserdimajas.

Kuigi Sander on tundnud impulssi ka ise lavastada, tajub ta, et selleks on tal veel vaja kõvasti kasvada.

FOTO: VALLO KRUSER | EESTI EKSPRESS

Kuivõrd oled vabakutselisena saanud töid valida?

Pärast lapsevanemaks saamist ei ole ma saanud valida ainult seda, mida südames olen tahtnud. Privileegipime jutt – kes saaski? Aga see on ka kohe end kätte näidanud, kui südame vastu valinud olen. Selliste tööde puhul on ennasthävitav element palju suurem kui mõnes sellises, mille sisu esiti destruktiivsena võib mõjuda. Kuid kõik teevad ohverdusi. Ja minu omad võrreldes mõne globaalsega on tilk ookeanis.

Oled teinud töid eri kohtades: Noorsooteater, Draamateater, Tallinna Linnateater, Tartu Uus Teater, Saueaugu Teatritalu, Vaba Lava, Theatrum, Von Krahl, Ekspeditsioon. Kuidas lavastajad tee sinuni leiavad?

Ei tea, kuidas. Kuidagi on õnne olnud. Toon välja eelkõige mõttekaaslased, kes on andnud võimaluse mõnel kriitilisel hetkel teekonda jätkata. Nendeks on hea sõber ja kursavend Priit Põldma ning Lauri Lagle. Õnnelikke tööalaseid kohtumisi on olnud palju.

Kodulehte sul vist ei ole?

Jah, ei ole. Võiksin juba valehäbit üle saada ja ära teha – töö ekraanil on äge, aga seda ei tule juurde, kui ma ise selle jaoks midagi ei tee. On üsna ilmne, et kes selle ette on võtnud, on ka pälvinud seda, mida on otsinud.

Varsti hakkad mängima Raimond Valgret muusikalises suvelavastuses „Raim“. Mis teid peale sama sünnikandi veel ühendab?

Jah, hakkam. Valgre puhul inspireerib, et ta tundis ära, et talle on mingi eriline huvi ja taju antud – ja sellele andele lisas ta jäägitu pühendumise. Valgre diviisikaaslased on rääkinud, et kui hommik tuli ja muldpõrandal koos rottidega lauajupi peal ärgati, kehast alles luu ja nahk, haaras Valgre esimese asjana ikka akordioni. Ja sellega tuli sõja-aastatest läbi. Suurem allakäik ja paratamatu surm järgnes alles siis, kui ta sõjajärgsetel aastatel enam mängida ega oma muusikat avaldada ei saanud.

Ma ei saa sinna midagi parata, irvitam vahel selle pärast enda üle, aga tahes-tahmata läheb see mulle korda. On läinud väiksest peale.

Leiad sa niidikese, mis seoks su seniseid tegelaskujusid?

Võib-olla mingit sorti viited või omadussõnad tulevad, pigem sellest, mida peegeldustes on kirjeldatud. On olnud juttu tundlikkusest, musikaalsusest. Endal on seda väga raske öelda, pigem näen niidikesi oma vigades, harimatuses, ülemäärases koleerilisuses.

„Üha enam püüan lihtsalt kasvatada tänulikkust asjade üle, mis veel on hästi. On väga palju ilu, on pööraselt innustavaid inimesi, on tööd,“ märgib Sander.

FOTO: VALLO KRUUSER | EESTI EKSPRESS

Mismoodi lähed lavale, kui elus on raske?

See on amet. Võimalus praegusel ajal oma elu kutsesest lähtuvat tööd teha on privileeg. Küsixin hoopis, kuidas minna näiteks öövahetusele haiglasse, kui elus on raske. Kuidas see oranžides tunkedes teetöoline, keda siia sõites nägin, bituumenihaisust võbeleva rõske silla all jumal teab kui palju tunde või ületunde teeb, ja peab ka kuidagi maksud maksma, toidu ostma ja hea lapsevanem olema?

Kuidas sa oma vaimset tervist hoiad?

Mul ei ole oskust ennast joone peal hoida, see on igapäevane õpe. Tundub, et enam ei saa isegi teadlikkuse mõistest selgelt mõelda. Juba valik psühhiaatrilistest -ismidest ja medikamentidest, mis funktsioneerimist toetavad, ajab pildi kirjuks.

Üha enam püüan lihtsalt kasvatada tänulikkust asjade üle, mis veel on hästi. On väga palju ilu, on pööraselt innustavaid inimesi, on tööd. Ja tänu kõrval püüan tasapisi välja lõigata asju, mis tapavad – või noh, vähemalt püüda aru saada, et need tapavad. Näiteks erinevad algoritmid, mille lõksu mitmeid kordi päevas langen. Muidugi, kõikidel uutel tehnoloogilistel läbimurretel on potentsiaal midagi enneolematut sünnitada, aga hetkel on raske näha ses midagi muud kui eraldumist.

Peale algoritmide olen päris kõvasti maadelnud erinevate ootustega, mille tegelikku päritolu on üpris raske tabada. Seletamatu tunne, nagu peaksin väärtusliku kodanikuna suutma samal ajal olla filoloogiadoktorant, meisterprogrammeerija ja veel eeskujulik kaitseliitlane – ma pole ükski neist, kaugeltki mitte, ja imetlen neid, kes on –, aga tunnen, et peaksin olema ettevaatlikum selle osas, mida imetlen.

Vaimse tervise abi ei ole meil ideaalselt kättesaadav, aga ei saa öelda, et seda ei ole. Olen üks neist, kes on meil pakutavast hingehoidmisest abi saanud. Ühtlasi tunnen, et kuniks on kirge valitud ameti peal möllata, on samuti asjad hästi.

„Ma ei märganudki, millal sa läksid“

Lavastaja Lauri Lagle

Dramaturg Eero Epner

Kunstnikud Edith Karlson ja Lauri Lagle

Lavakujunduse teostus Märt Vaidla

Kostüümikunstnik Jaanus Vahtra

Koreograaf Tiina Mölder

Helikujundaja Artjom Astrov

Valguskunstnik Kristiina Tinnu Tang

Mängivad Marika Vaarik, Eva Koldits, Rea Lest, Simeoni Sundja, Sander Roosimägi, Alex Paul Pukk, Joonas Koff, Uku Pokk ja Joosep Lõhmus.

Esietendus 5. mail Sakala 3 Teatrimaja suures saalis.

„Ma ei märganudki...“ esikapeol oli kuum supp ja samasugust kuumust tundis läbi riidekihtide, kallistades õnnelikke inimesi. Mis toimub sinu sees pärast etendust, eriti esikat?

Reflekteerimine, lõputu, aga eks lõpuks püüan ikka välja astuda. Aga alati ei saa ja alati ei ole see ka hea... Õnneks või kahjuks tuleb elu tihti peale: on tarvis poes käia, uudiste ja bensuhinna pärast muretseda, elu organiseerida, lapsele raamatut lugeda.

Mida sa lapsele loed? Ja mida ise?

Hetkel loeme raamatut, mille ta kaltsukast valis: „Amelia Kihv ja Barbaarne ball“. Eelnes „Ruudi, Tuula ja hambahaldjas Tauno“ – mu arvates sisukam, ilusas emakeeles, tõi meeldivat maagiat õhtutesse. Mul endal on Pessoa „Rahutuse raamat“ ikka veel pooleli. Indrek Koffi tõlge on äärmiselt nauditav, seedin aeglaselt. Tundsin heameelt Murakami teose „Linn ja tema muutlikud müürid“ üle.

„Ma ei märganudki...“ trupis on ka lavakat lõpetavad noored. Kuidas järelkasv tundub?

Väga inspireeriv. Esiteks ei jõua ära imestada nende küpsust, mida endas ses vanuses kohe kindlasti ei täheldanud. Teiseks nende julgust eksida, mis on mu meelest väga oluline oskus edaspidises tööelus. Nad hüppasid pea ees sisse, kehtestasid, laamendasid, jätsid jälje. Suur rõõm on olnud tutvuda!

Mina julgen eksida tasapisi õnneks üha rohkem, aga mingi sisemine maksimalism on liigagi pikalt purjetanud suunas, kus olen tundnud survet kohe õnnestuda, püüdnud üle oma varju hüpata. Ega ikka hüppa. Hirm mitte õnnestuda on väga ressursikulukas. Pärsib paljut,

mis eneses peidus. Soov viie peale teha räägib elust nii palju vähem kui mõni korralik näolikukkumine ja sealt püsti tõusmine.

Oled saanud jälile, kust kohast see täiusepaine tuleb?

Ei. Võib-olla toidab seda me geneetika, kollektiivne alaväärsus? Isiklikus plaanis pole ma samuti aru saanud, kust see pärineb – ei tähelda otsest survet vanematelt või õpetajatelt. Muutun hapraks, kui näen sarnaseid ilminguid oma tütrele. Tahaks kõige väljendusvõimelisega teda lohutada, et ta ei oleks enda vastu karm ja tunneks rõõmu sellest, kes ta on.

Kas sa unenägusid näed?

Näen. Laias laastus vähem kui varem, aga kui elutempo kliiniliselt kiireks kipub, siis kandub päev unedesse ja uned päevadesse. Paaril üksikul korral olen leidnud unest või ulmlemise ajast sellise rahu, mida päevasel ajal välja ei võlu.

Priit Põldma, dramaturg ja lavastaja, sõber:

Priit Põldma (pildil) ja Sander Roosimägi on üksteisele olemas olnud juba poole nende eludest.

FOTO: VALLO KRUUSER | EESTI EKSPRESS

Me sündisime Sandriga pisut rohkem kui nädalase vahega Keila haiglas. Pärast seda ei kohtunud hulk aega...

Tutvusime, kui olime 16 ja astusime VHK teatriklassi. Sel kevadel saame 32. Täna võin öelda, et Sander on mulle olnud pool elu üks kõige lähemaid inimesi. Ja alates sellest kevadest iga päevaga rohkem kui pool elu. Juba praegu on see pool rohkem kui pool teadlikku elu.

See on olnud kirev aeg, me mõlema ellu on mahtunud nii rõõmsat kui valusat, kirkast kui rusuvat. Sander on nii uskumatult tundlik ja avatud, et temaga on saanud kõike jagada, ta pole millegi ees ust kinni pannud. Kord oli nii raske,

et ma tahtsin nutta, aga mitu kuud ei tulnud ühtki pisarat. Siis nuttis Sander minu eest. Ja mul hakkas kergem.

Ja siis teatritööd. Oleme teinud palju koos, kuid koostegemiste sees on hetki, mille Sander on loonud üksi. Sest viimase sammu peabki tegema see, kes läheb lavale, teised saavad tekitada võimalusi. Me pole neist hetkedest palju rääkinud, need on lihtsalt sündinud.

See, kuidas ta karjus „Haiges mägras“ ja „Süütus“ nii, et valu ulatus kosmosesse. Kuidas ta tegi „Teises toas“ tülgestava vägivallatsejana vangis sattudes elegantse karjapoisi hüppe, mis kinnitas, et see mees ei kahetse küll midagi. Kuidas ta ajastas „Kotka tees“ oma piibusuitsupahvaku täpselt Elgari tšellokontserdi takti, kuidas sellest pahvakust tõusis õues päris udu ja Sander jäi udust lagendikku vaatama nii, nagu näeks seal midagi, mida teised ei näe... Ta näebki. Õnn on vaadata temaga koos.

Kuidas see lugu Sind end tundma pani?

Rõõmsana

Üllatunult

Targemalt

Pettununa

Kurvana

Vihasena

SAMAL TEEMAL

- 05.01.2025 **Lavastaja Lauri Lagle: kui muu maailm tegeleb kultuuri toetamisega, siis meil tegeletakse kultuurilt autoriteedi ära võtmisega (135)**
- 25.03.2025 **„Need kõned on naljakad ja liigutavad, vahel ka traagilised.“ Radiosse helistamisest valmis teatrilavastus (23)**
- 09.12.2024 **Andrei Hvosnov: kiidan heaks – nii „Leviaatanis“ kui ka lavastuses „Kindlates kätes“ irvitatakse publiku üle (10)**
- 22.08.2022 **Rasmus Kaljujärv: Ukrainas lendavad pommid, aga meie vaidleme toatemperatuuri üle (640)**

SOOVITAME SULLE

Briti raadiojaam teatas eksklikult kuningas Charlesi surmast. Mängiti hünni ja siis saabus vaikus

„Juhtus empsi kõige suurem õudusunenägu.“ Saate „Eluga Hispaaniasse“ perepoeg kolis tagasi Eestisse

Eurovisioni staar suri tänavuse lauluvõistluse ajal

Natali lugu: majast jooksis välja miniseelikus blondiin, mu mehe jope käes

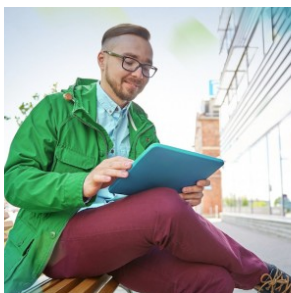
**Kaal ei lange, kuigi sööd hoolikalt ja liigud piisavalt?
Lahendus ei pruugi peituda taldrikul ega trennisaalis,
vaid hoopis magamistoas**

**Skandaal Eurovisionil: Moldova ringhäälingujuht astus
lauluvõistluse hääletuse tõttu tagasi**

**Kose südamesse kerkib jõeäärne kortermaja, mida on
piirkonda aastaid oodatud**

**Maksuametis tulekul muudatused. Mida see sinu
raamatupidamise jaoks tegelikult tähendab?**

Kõhuplastika – kaalukaotuse viimane samm